

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔԵԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

Rev Pere G. Kalémkarian M. chifreist ngassa
Nº 4 Vienne

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլիտիկոյ համար Տարեկան 12 ֆր.
» Վեցամսեայ 6 ֆր.
Առաստիճանի համար (երկու քիւր մեկ
հարստի) Տարեկան 14, վեցամսեայ 7 ֆր.
Անկիւղայի » 2.60 տղ. վեցամս 1.50
ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՆԵԼԻ

Նամակ դրամ եղայն ղրկել հետեւեալ հասցեով
ԽՐԱՍԴՐՈՒԹԻՒՆ «ԻՐԱՎՈՒՆԿ» ԼՐԱԳՐՈՅ. — Վ. ՏՈՒՆԱ (Պուլկարիա)
Редакция на вѣстникъ „Иравункъ“
ВАРНА (България)

Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւն
էս չեն ղրկուիր եւ յարմար դատաւո-
նեալ միայն կը հրատարակուին աւ-
րոյշովին կամ մասամբ:
Խմբագրութեան տղր 20 սանթիմ. հե-
ֆէն աւելի անգամներու համար 20 0/0
զեղջ կը շինի:

ԱՍԳԵՆՈՑ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ ԵՒ ՍՈՒԶՊԵՐԻԻ ԴԱՅԼԻՃԸ

Երեսփ. Ժողովին չորեքշաբթի
առաւ նիստին մէջ ի մէջ այլոց ա-
զատական երեսփոխան Սըր Ռո-
պէրթ Ռէթ, նշանաւոր փոստա-
բան, խիստ յարձակում մը սկսաւ
նախարարութեան դէմ ըսելով.

«Ըսելիքս շատ քիչ է: Այսօրուան
մեր դռնուած կացութեան պատասխա-
նատուն ըլլորովին նախարարութիւնն
է որ առաջին ժամէն մինչեւ վերջին
ժամը գաղտնի թիւն ու անկողնութիւն
չէ ունեցած: Պատերազմին բուն իսկ
պատճառը թիւրիմացութիւն մըն է,
որ առաջ եկաւ երկու մարդոց յիմա-
րութիւնովը եւ չարիքնորովը: Ասոնց
օրինակն լրագրիւններուն բուն ընդուն
եւ հրապարակ հանուած ստույթիւննե-
րը: Երկու փոքր հանրապետութեանց
բնակիչները երկար տարիներ ամենա-
ծանր կասկածներ ունեցան Ն. Վեհա-
փառութեան կառավարութեանը մատ-
ղութիւններուն համար: (Մափաճա-
րութիւնները): Կապոյտ Տետրակները
կը պորտուրակեն իրաւարարութեան մը
համար անկողն հրաւերներ, վեճի տակ
եղած բոլոր խղիւղներուն համար: Զըշ
մարտութեան ամենափոքր երեւոյթ մը
իսկ չկայ թէ այդ մարդիկը զմեզ հա-
րաւային Ափրիկէն վաճառու փոռասի-
րութիւնը ու նեցած ըլլան: Պօէրնե-
րու այդ կարծեցեալ փոռասիւրութիւնը
թէ կուզեն Անգլիացիները ծովը նե-
սել առասպել մըն է, նպատակաւոր
խրիւրանք մը, որպէսզի արդարանան
նախարարութեան հինգ տարիէ ի վեր
հետեւած ազատաւի քաղաքականու-
թեան հետեւանքները: Պօէրնեք կը-
ռուցան սա հայրենասիրական նպա-
տակով թէ իրենց երկիրը պիտի ա-
զատեն օտար տիրապետութենէ մը:
(Մափաճարութիւնները): Պօէրնեք այն-
պէս կը նկատէին թէ, ինչպէս հարա-
ւային Ափրիկէի մէջ ամեն ոք կը նկա-
տէ իրաւի կամ յանդուր, ձէյմսընի
արշաւանքը զայլթային նախարարին
մեղակցութեամբը պատրաստուած է:
(Բուն ծափահարութիւնները ընդդիմա-
դիրներու նստաբաններէն): Զեմ յու-
սար թէ այս ժամուս Ժողովին մէջ
գտնուի մէկը որ չըսէ թէ ձէյմսընի
արշաւանքը զայլթակալից ու անսոյգ
գործ մըն է: (Մափաճարութիւնները):
Գալով հարաւափրիկեան խորհրդարա-
նական յանձնաժողովին անուանմանը,
ատիկա ալ խորհրդարանին ու երկրին
համար անպատուաբեր գայթակղութիւն
մը եղաւ: (Մափաճարութիւնները): Այս

ղծաղղ պարագաները ամենէն աւելի
խանգարեցին այն վստահութիւնը որ
Թրանսիլանի կառավարութիւնը ունէր
Անգլիոյ կառավարութեան նկատմամբ:
Ուստի կը կարծեմ թէ այս Ժողովին
բացարձակ պարագն է վերստին կատա-
րել սալ այդ քննութիւնը, եւ մինչեւ
վերջ առաջ տանիլ:» (Մափաճարու-
թիւնները):

Սըր Ռոպէրթ Ռէթի խօսած ասան
Պ. Զէմպրէն անշարժ մնաց միակնոցը
աչքը. հանդարտօրէն կը նայէր ասե-
նաբանին: Երբ խօսքը աւարտեցաւ,
Պ. Զէմպրէն բան մը ըսաւ Պ. Պալ-
ֆուրին ականջէն. ասիկա ալ նոյն ձե-
ւով խօսեցաւ արտաքին գործոց խոր-
հրդական Պ. Պրօսպրիէ հետ, որ ոտ-
քի ելլելով սապէս խօսեցաւ.

«Կը վախճամ թէ, Պ. Ատենապետ,
պատուարժան ու ճարտարաբան երես-
փոխանը որ հիմակ խօսեցաւ, կացու-
թեան ծանրութեանը վրայ բաւական
զիտակցութիւն չունի. նոյն իսկ պի-
տի աւելցնեմ թէ, խղճի մտքը ալ չի
խօսիր: Արդարեւ ո՛րչափ անբարոյա-
կան բան մըն է անիրաւ յայտարարել
պատերազմ մը եւ քուէրիկը բանաձեւ
մը, որ կը մեղադրէ կառավարութիւնը
թէ այդ պատերազմին համար պէտք ե-
ղածին պէս չէ պատրաստուած: Զիմար
ստույթիւնը սա է թէ հիմակուան վիճա-
րանութիւնը այն տեսակ ձեւակերպու-
թիւնով մը կը կատարուի սր թոյլ կը
տայ ընդդիմադիր կուսակցութեան մի-
աձայնութեամբ քուէարկել, թէեւ դա-
տին արժէքին վրայ բոլորովին տար-
բեր կարծիքներ ունեցած ըլլայ: Կա-
ռավարութիւնը եւ անոր կուսակցիւնե-
րը միացած են: Ընդդիմադիրները բո-
լորովին պառակտուած են: (Մափաճա-
րութիւնները): Երկրին հոգը չէ թէ այ-
սօր ո՛ր կուսակցութիւնը իշխանու-
թիւնը վրայ կը գտնուի. անոր միակ
պահանջումը սա է որ պատերազմը հը-
զոր կերպով առաջ տարուի եւ նպաս-
տաւոր ելքի մը յանդի: Այն մեծ խն-
դիրը որ հիմա երկրին առջեւ կը ներ-
կայանայ, պէտք չէ պատրուակ մը ըլ-
լայ կուսակցութեանց՝ զիրար ամբաս-
տանելու համար: Այդ խնդրը սա է.
— Կառավարութիւնը իրաւունք ունէ՞ր
ձեռք առնել օտար հպատակներու դա-
տը: Կարծեմ թէ այդ մասին Ժողովիս
կարծիքը միաձայն է, եւ եւրոպա ալ
համակարծիք է: Անցեալ Յուլիոսին
հունդարական լրագիր մը Բեռլինէ Լոյս
կը յայտարարէր թէ ու եւ մեծ տե-
րութիւն չիրար հանդուրժել որ իր
հպատակները Թրանսիլանի մէջ են-
թարկուին Անգլիական հպատակներուն
ունեցած վիճակին:»

Անցեալ երեքշաբթի երեսփո-
խանական Ժողովին մէջ նախարա-
րութեան պահանջին վրայ վիճաբա-
նութիւնը կէս ժամ եւս երկարե-
լու համար եղած քուէարկութեամբ

Սօլզպերի հազիւ կրցաւ քսան
ձայնի մեծամասնութիւն մը ունե-
նալ իր կողմ: Սա անգամ մը եւս
ցոյց կուտայ թէ Սօլզպերիի դաճ-
կեմն կացութիւնը լաւ չէ: Սրբօն
Քրեէն անգլիական բանակին վտա-
րուած ազգու հարուած մըն ալ
տուած եղաւ արդի նախարարու-
թեան. թէեւ տակաւին հրաժա-
րած չէ, բայց սա մոտաւոր կե-
րեւնայ. որովհետեւ քսան ձայնի
առաւելութիւնը Սօլզպերիի զօ-
րաւոր գերք մըն ինքնատեւար
Շատերուն կարծիքը այն է թէ
Լօրտ Ռոզպերի ստանձնէ նախա-
րարութիւնը:

Նախարարութեան մօտաւորաւ
կարծուած փոփոխութիւնը ան-
շուշտ պատերազմի դաշտին վրայ
Անգլիացոց անախաձեռնի գեր-
քը չէ կարող բարեփոխել. բայց
սա հաւանականութիւնը կայ որ թե
րեւս ազատական կուսակցութիւնը
գործի դուրս անցնելով, իրաւա-
խօսութեան մը յանգեալ համա-
միտ ցոյց տայ ինքզինքը, որով
Ս. Նահանգաց նախագահ
Մաքքլինի իրեն առաջարկուած
միջամտութիւնը թագուհոյ կա-
ռավարութեան ներկայացնելու հա-
մարձակութիւնն ունենայ, և այդ-
պէսով նախ զինադադար մը և
ապա հաշտարար համաձայնու-
թիւն մը կնքուի պատերազմող
երկու կողմերուն միջեւ: Ազատա-
կան երեսփոխան Սըր Ռոպէրթ
Ռէթի վերոգրեալ ճառն կարող է
Անգլիացոց մէկ կարեւոր մասին
մտքիւր հանդարտեցնել թէ՛ այս
պատերազմին պատճառ տուողնե-
րը Անգլիացիք էին եւ հետեւա-
բար Պօէրնեքը անիրաւ յարձա-
կում մը դէմ իրենց իրաւունք-
ները կը պաշտպանեն դիպազնա-
բար. ուստի իրաւախօսութեան
մը յանգեալ զիջողութիւնը հան-
րային կարծիքի առջեւ աւելի ար-
դարասիրութիւն պիտի նկատուի,
քան թէ իսկապէս զիջողութիւն
մը:

—)o(—

ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՑ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Սօփիայի Մակեդոնական կեդ-
րոնական գովթէին Օռկանը ե-
ղող Բեթորմի թերթը հետեւեալ
կերպով կը նկարագրէ Մակեդոն-
իոյ Գրիստոնէից վիճակը:

«Վալանտօֆօի և չըջկայ դե-
ղերուն դէպքերը վրդովիչ նշան-
ներ ցոյց կուտան: Ամեն ինչ մեզ
սա կանխատեսութիւնը կը ներշն-
չէ թէ թուրք կառավարութիւնը
երկրորդ վիճակ մը կը պատ-
րաստէ, որ աւելի սարսափեցուցիչ
հետեւանքներ առաջ բերէ:»

«Այդ կողմերէն մեր առած
լուրերը կը պարզին թէ արդէն
արիւնահեղ տուածի մը առաջին
գործողութիւնը կատարուած է.
և դժբաղդաբար այս առաջին ան-
գամը չէ որ Օսմանեան դիւանա-
գիտութիւնը զմեզ այդ կերպ սըր-
տայոյդ դէպքերու կենթարկէ:

«Սիւանիկի ամբողջ նահանգին
և մանաւանդ Տօրան և Կէվէլի
գաւառակներուն մէջ, Պուլկարաց
դէմ հալածանքը այնչափ յառա-
ջացած է որ բնակչաց վիճակը բո-
լորովին անհանդուրժելի դարձած
է: Ոճրագործութիւններ, յայտնի
և ծածուկ կողոպտումներ, պատ-
ւոյ բռնաբարում, պուլկարական
վարժարանաց ու եկեղեցիներու
փակուիլը ժամանակէ մը ի վեր սո-
վորական բաներ եղած են: Հա-
ֆըզ փաշայի ընթացքը ինչպէս
Գոսովայի նահանգին մէջ վէնի-
ցայի դէպքեր ստեղծեց, նոյնը
պիտի ընէ Սէլանիքի նահանգին
մէջ վալանտօֆայի դէպքով:

«Ահաւասիկ Համիտիյէ վարչու-
թեան խորամանկ ու վայրագ նեն-
գութիւնները որոնց ժամանակէ մը
ի վեր ենթարկուած են այդ կող-
մերու դժբաղդ բնակիչները:

«Կէվէլիի նահանգին մէջ Սուլ-
թանին պաշտօնեաները կէս գաղտ-
նի գօ. ի թէ մը կազմակերպած են,
որուն պետը քաղաքին զինուորա-
կան հրամանատարն է: Այս գօմի-
թէն, բացի ոստիկաններէն, իր տրա-
մագրութեան տակ ունի մասնաւոր
երեք խումբեր, որոնց անդամները
Բիրչէվօ, Մօվսաչքօ և Թիրնօ.

վաթա սնուն թուրք գիւղերէն առնուած են: Գլխաւոր խումբը որ իր մէջ ամենէ մեծ գոյերը ունի, կառավարութիւն Գարա-Գարա ման աւազակէն, որուն օգնականներն են Շապան Չովուշ, Մէքի-քա և Մէվտոլցի, ամենքը ծանօթ իրենց վարապետներուն ու աւազակներուն հետ: Ասոնք հետեւեալ կերպով կը ջնջեն, կ'ազատեն ու կ'աւերեն:

«Ասոնք գիւղերուն մէջ կը տաւառեն, մարդեր կը սպաննեն, ինչպէս քահանաներ, ուսուցիչներ կամ մէկ քանի երեւելիներ և յետոյ թուրք կառավարութեան հետ որուն գրգռիչ գործիքն են, կը խուժեն Պուլկար գիւղերը սպաննելու համար: Կատարուած զանազան պատուական: Այն ատեն բանտերը կը լիցուին ամենէ հարուստ և ամենէ ազդեցիկ Պուլկար գիւղացիներով որոնց կը վերագրեն այդ սպաննութիւնները:

«Այդ աւազակախումբերը այս կերպով քանի մը գիւղ ահաբեկելէ վերջ, որուն լուրերը տուած ենք, ամիսէ մը ի վեր է որ կը նեղեն վաշտաւոր գիւղը որ կէզկէլի քաղաքէն քանի մը ժամ հեռու է: Այս ապաւանտութիւնները այնքան պատակով կը լինեն որ թուրք կառավարութեան պատրուակ մը ըստեղծուի սարսափեցնելու և ժողովուրդը կողոպտելու: Աւազակախումբը վերջին անգամ նպատակ ունեցաւ հանքատէր Յոյն մը ըսպաննելու: Դիւկա. 19ի գիշերը խումբը տներուն վրայ 300-400 ձեռք հրացան պարպեց: Ահագին խառնաշփոթութիւն մը ինկաւ ըր. նակչաց մէջ, որոնց խրաբանչիւրը յուսաբեկ վիճակով անձնապաշտ պանութեան համար իբրեւ զէնք ձեռք առաւ ինչ որ գտաւ: Գիշերը անցաւ. աւազակները չկրցին գիւղին վրաս մը հասնել: Բայց հետեւեալ օրը իմացուեցաւ թէ 2 ոստիկան վերաւարուած են: Սալա պատրուակ մըն էր Պուլկարները ամբաստանելու: Կէզկէլի զայմագամը, որ ասկէ լաւ առիթ չէր կարող գտնել, յաջորդ օրը յաղթական կերպով մտաւ վաղան. սով, իրեն հետեւորդ ունենալով քանի մը ոստիկաններ: Չերքակալից բազմաթիւ գիւղացիներ, զանոնք չարչարեց, սպառնացաւ և ջանաց անոնցմէ խոստովութիւն խել յանցանքի մասին եթէ իրենք չէին յացձարները: Իրենց չգործած յանցանքը խոստովանցնել չի յաջողելով Գայմագամը իրեն օգնութեան կանչեց Սէլանիկի զինուորական հրամանատար Մէմուհ փաշան, որ Գոսովաի վալի հաֆիզ փաշայի եւանդոս աշակերտը և անորդերը կը կատարէր: Իրօք, 3-4 օր վերջ Մէմուհ փաշա ոստիկանաց ջոկատով մը վաղանտով և քանի մը ուրիշ չրչակայ գիւղեր արշաւեց: Ստիպեց երիտասարդ մը խոստովանելու որ ավանտովօր Պուլկարները միտք

ունին ապստամբելու և անոնք են որ վերը յիշուած երկու ոստիկանները վերադարձան: Երիտասարդը որ նախ կը մերժէր այդ ստիպելովութիւնը ընելու, ամենքն իրարմէ վախճանեցաւ թէ տեսած է զինեալ գիւղացիներ, զորս փաշան իրեն ցոյց տուած էր: Ասոր վրայ վաղանտովօր մէջ 13 անձեր ձերբակալուեցան, որոնց մէջ են խրիսթո (գիւղապետին տղան), թալիպաշովի, Ջալալովի եղբայրները, որուն մեծը այդ միջոցին առեւտրական գործով Տրամա կը գտնուէր և միւսն Բէթթէն: Գործով իւրքիպ էր: Գալով կալմակիրպիալ աւազակախումբերուն, անոնք չլքեցին ապստամբ արիւն: Նարու գաղանի նման յարձակեցան Պալէնցի, Պրայքովցի, Միրքովցի, և Սոքովցի գիւղերուն վրայ (Տօրանի գաւառակին մէջ): Պիլինցի գիւղէն ձերբակալուեցան 5 հոգի, որոնց մէջ են իվան և Բէնօ Կոկովի անուն երկու պատկառելի ծերունիները, որոնք տասնօրեայ բռնատրուութենէ, տանջանքէ և անօթութենէ վերջ սպառնալովուեցան իրենց դահիճներուն շատ մը դրամ վճարելէ վերջ: Աւելի մեծ թուով գիւղացիներ բանտարկուեցան Տօրանի մէջ: Մէմուհ փաշան ամեն ջանք ի գործ դրաւ խոստովանցնելու անոնց վերադարձ ուղուած յանցանքը: Բայց չի յաջողելով. այդ խեղճերը Գալիցովօ փոխադրեց, — որ լեռնապատ թրքական դիւղ մըն է: Կազմեց դատարան մը այդ գիւղին մէջ որ Տօրանի և Կէզկէլի պէս վարչական կեդրոն մը չէ: Այսօրինակ դատարանի մը անդամներն էին այն աւազակախումբերու պետերը որոնց մասին աւելի վերը խօսած ենք: Վերոյիշեալ գիւղերու բնակիչները Գալիցովօ բերուեցան. զանոնք հանուեցուցին ու վեց ոստիկաններ խորազանով ու գաւառաններով անցիլ արար ծեծեցին: Այս խեղճ արարածները երբ մաւրած կիսնային, կրկին զիրենք ուշքի կը բերէին որպէսզի տանջանքը վերսկսէին: Ահա այդ տեսակ լուրեր մեզ կը հասնին այդ երկրներէն և դժբաղդաբար անհերքելի իրողութիւններ են որ հաստատել շատ դիւրին է:»

2.

1800-1900

Գ. ՅԱՆՍԱ

Յիւնիստ ԺԸ դարուն վերջերը երկրին միապետական իշխանութեանը գէմ պայթած ահարկու յեղափոխութեան սարսափելի երեւոյթներուն շարունակութեանը մէջ իր 1800ի պատմական դարազրույթը բացաւ:

Թէեւ միապետութիւնը տապալած էր, Պուրպոն-Օռլանցի պարկեշտ Լուի ԺՁրդի գլխատուելովը, որ իր նախնաց մեղքը,

լու քառութեան նոխալը կը լլար: Սակայն տիրող անկերպարան և անիշխանական վիճակը տակաւին կը շարունակուէր ամեն կողմ և Գաղղիան խիստ փոփոկ և տագնապալից զրութեան մը մէջ կը մնար:

Յեղափոխութիւնը յաջորդած էր, և մտադրուած նպատակը իրագործուած: Բայց գաղղիացի յեղափոխականները սահմանը անցան. ամեն կողմ ազատ ասպարէզ գտաւ անձնական կիրքերու, փառասիրական նկատմաներու, անհատական մութ հաշիւներու պայքարը, ազատ գաղափարի կռիւի անունին տակ: Նըմանը քիչ անգամ տեսնուած քառամեցուցիչ ձեւերով:

Իրաց այս ամենայնաբ ընթացքին մէջ, կարելի չէր հասկացողութեան մը յանգիլ և փրկարար վիճակ մը որոշել երկրին:

Չօրաւոր ձեւքի մը, հզօր և ազդող հեղինակութեան մը պէտքը կար, այս կացութեան վերջ մը տալու և մէկզմէկ սպաննող տարրերը սանձելու համար:

Եւ այս եղաւ Նաբոլէոն Պոնապարթ:

Բնականէն տաքարին և ամեն մեծաշուք ու շլացուցիչ բաներէ հմայող Գաղղիացիին օրուան կուռքը դարձաւ Նաբոլէոն Պոնապարթ որ հրաւիրուեցաւ Ֆրանսայի ճակատագիրը վարելու, որուն քիչ յետոյ տէրը պիտի դառնար, ինչպէս Եւրոպայի մեծ մասին ալ:

Նաբոլէոն իր աղմկայող բազմաթիւ յաղթանակներով մեծցած, գիտցած էր ժողովուրդին հոգն բանական վիճակէն օգտուիլ շնորհիւ իր մեծ իմացականութեանը:

Գաղղիոյ օրուան կառավարական գրութիւնը որոշուեցաւ «հիպատոսութիւն»: այս գրութիւնը երկրի բերք ֆլուստր ժողովներու նեցաւ: Ծերակայտ, Տրիբունական ժողով և Օրէնսդիր մարմին որոնք պիտի գծէին երկրին օրէնքները և պիտի տային հարկ եղած ուղղութիւնը:

Իսկ Գործարար գերարագային իշխանութեան համար 10 տարուան պայմանաժամով ընտրուեցան երեք հիպատոսներ:

Հիպատոսներու առաջինը հղաւ Նաբոլէոն Պոնապարթ իրեն ընկեր ունենալով Գաւապասառէս և Լալպէօն, որոնք հակառակ իրենց տրուած մեծ տնկին, աւելի խորհրդականի մը դիւր ունեցան Նաբոլէոնի քով քան թէ հաւասարի: Հիպատոսներու երկրորդինը Պոնապարթի տղուած իրաւասութեան սահմանին մէջն էր պատերազմ հրատարակել կամ խաղաղութիւնը վերահաստատել և պաշտօններ ու պաշտօնեաներ որոշել:

Պոնապարթ իր այս իշխանութեանը շնորհիւ այնպիսի տնօրինութիւններ ըրաւ, որոնցմով քիչ ժամանակի մը մէջ կատարելապէս ամրացուց իր դիրքը, և բարձրացուց հեղինակութիւնը:

Նախ ժամանակին տաղանդաւոր և կարող մարդիկը իր շուրջը հաւաքելով, երկրին վարչութեան մէջ գլխաւոր տեղերը տուաւ. նոնց, ինչ որ միջոց մըն էր իր իշխանութիւնը օգտակար դարձր. նիւս երկրին, և գրաւելու ժողովուրդին համարումը:

Երկրորդ, դաւաճներուն և նախահանգներուն իրրեւ պիտի այնպիսի անուանումներ եղան, որոնք երկրին ունեւ ուղղակի Նաբոլէոնի ձեռքին մէջ դրին, և այսպէսով միապետութեան դէմ մեծ կռիւ մղող Գաղղիոյ մէջ անդադրի կերպով նորէն ստեղծուեցաւ բաձարցակ կեդրոնացումը:

Ներքին խաղաղութիւններու և միապետութեան կործանումին պատճառաւ, երապական տրքունիքները ամեն յարաբերութիւն դադարեցուցան էին Ֆրանսայի հետ. մանաւանդ Աւստրիոյ Հապսպուրկի անք: Գլխաւորաբար Լուի ԺՁրդի կնոջ Մառի Միթուանէթ թագուհոյն գլխատմանը համար, որ Աւստրիոյ կայսերական տան կը պատկանէր:

Պոնապարթ նորահաստատ վարչական գրութիւնը և իր գիրքը ներքնապէս բաւական ամրացնել յետոյ, իր ուշադրութիւնը դէպի գուրս դարձուց խզուած յարաբերութիւնները վերահաստատելու և հաշտութեան մը յանգիլու համար. այս մտքը Նաբոլէոն անձնապատ. տան ոճով խմբագրուած երկու ինքնագիր նամակներ խրկեց, մին Անգլիոյ թագաւորին, իսկ միւսն ալ Աւստրիոյ կայսեր:

Բայց այս դիմումը լաւ ընդունելութիւն չի գտաւ, Լոնտոնի և Վիեննայի արքունիքները դուռնա գիտական պաղ պատասխանով մը Պուրպոնեանց վերահաստատութեան և նախորդ ցեղին վերադարձին վրայ միայն կը խօսէին:

Անգլիոյ և Աւստրիոյ դահլիճներուն այս ցուրտ պատասխանը Գաղղիացոց մէջ հանրային զրգուում մը առաջ բերաւ որ յանգեցաւ ահաւոր պատերազմի մը, Ֆրանսայի և Աւստրիոյ մէջ. Զի նուորական ամեն դասակարգ դէպի առաջին հիպատոսը վաղց. Նաբոլէոնի օգտուելու պատեհա. գոյն առիթ մըն ալ ներկայացաւ. իր արդէն ունեցած մեծ ժողովրդականութիւնը ալ աւելի արմատացնելու համար: Պոնապարթ առանց բացառութեան իրեն անձնուէր բանակ մը ունեցաւ, երբ Ֆրանսայի ուրիշ նշանաւոր զօրապետները և զօրավարները սկսան յառաջանալ. ինքը գլխաւոր բանակին գլուխը անցած Ալպիան լեռնիկէն յաջողեցաւ անցնել և երիցաւ իտալիոյ մէջ: Նոյնիսկ Ալպիան այս փառաւոր անցքը կը բաւէր իշխանին լրջօրէն մտածել տալու: Պոնապարթի բարձր հեղինակութեանը և անձնուէր ու կուռք բանակի գլխաւորելու համար Աւստրիոյ ուժը անբաւական էր:

վճարական պատերազմը Գաղիա-
ցիք չափեցան Աւստրիացոց վրայ
տարած Մարենկոյի մեծ յաղթա-
նակովը. Պոնապոլիս Մարենկոյի
պատմական և անուանալի մեծ
յաղթանակը տարած առեւն, Ֆրան-
սական բանակին միւս մասն ու
Սուսսոյի և Պաւերիայի մէջ
Աւստրիացիները կը հալածէր։

Այս պարերազմով և Բոստաօր-
ֆի և Ալեքսանդրիոյ (Խոտլիոյ)
մէջ քաղաք մը) դաշնագրութեամբ
ըր Զարուստիոյ Գերմանիոն և ի
տալիան ձգուած են Գաղիոյ։

Բայց այս հաշտութիւնը Աւս-
տրիա առանց Սիզիլիոյ հաւա-
նութեանը կնքած ըլլալուն, Վի-
էննա չուղից յարգել զայն, որով
չուցացաւ երկրորդ անգամ պայ-
թի պատերազմը։ Սակայն Մագ-
տեմալի և Մոնտէյ ֆրանսացի զո-
րավորներուն Ալպիան լեռներէն
հանալի արագութեամբ և ուղղ-
մական մեծ ճարտարութեամբ
անցըր և առջի առթիւ Աւստրիա-
ցոց վրայ տարուած մեծ յաղթա-
նակը, որով Գաղիացոց համար
վիէննայի ճամբան կը բացուէր։
Հարկադրեց Աւստրիոյ Կահլեմը
անպայման կիրպով ընդունիլ նա-
խորդ պայմանագրութիւնը լիւնէ-
վի քաղաքին մէջ կնքուած խաղա-
ղութեամբ, և ուսպէսով Խոտլա-
կան հասարակութեան թիւն մըն ու
կողմնակցաւ Պոնապոլիսի նախա-
գահութեան ներքեւ։

(Շարունակելի)

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բարիկ, 5 փետրուար

ՅԱՄԱՅԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ
ԱՎԱԴԵՍԻ ՅԵՐԱՆԵՐԸ

Ֆրանսական Ակադեմիային նիստերն
և մասնաւոր ընդունելութեանց հան-
գեմներն շատ աղաքան են։ Քանի մը
չարախառն ընթացքին մէջ հոն կը
լսուի բարկացի «փոքր կնոջ» գովա-
սանքն ու ազգային քաղաքականու-
թիւնն։ Ակադեմիային հիմնադրելը որ
խիստ մեծ մարդ մըն էր, բայց ոչ ար-
տաքին տեսքով սիրելի, ուղիւ էր
այդ ընկերութեան մէջ հաւաքել, ա-
նուանի քերականներ ֆրանսերէնի
ուղղագրութիւնն և ոճը կանոնաւո-
րելու համար, սակայն տակաւ առ
տակաւ այդ համախմբումը ֆրանսա-
կան մաքին մէկ կեդրոնը եղաւ։

Անցեալ հինգշաբթի Պ. Բոլ Տէշա-
նէի ընդունելութեան օրն էր. հոչա-
կաւոր «արիւրեան» գեղեցիկ լեզուով
մը մեղ ներկայացուց ֆրանսայի թէ
ներքին և թէ արտաքին քաղաքա-
կանութեան ծրագիրը։ Մենք այստեղ
պիտի խօսինք արտաքին քաղաքակա-
նութեան վրայ, վասն զի Տէշանէ կը
յարդգէ Եզոարդ Չէրվէի որ անուանի
եղած էր, իբր լրագրող, արտաքին
քաղաքական ինդիւրներով։

Պ. Բոլ Տէշանէն առաջ կը բերէ Պ.
Չէրվէի տիրութեամբական դադարա-
ներն, ապա՝ և և զօրացնել ֆրանսո-
թեական զաշնակցութիւնն. ֆրանս-
այի միջոցաւ Անգլիան Ռուսիոյ հետ
բարեկամացնել, մոտեցնել Հապոստո-
կի միապետութիւնն և Պալքանիան
պետութիւններն այս նոր երբեակ
միութեան, զորս գերմանական յաւակ-
նութեանց զէմ պաշտպանելու համար։

Պ. Չէրվէ մատնացող կրնէր իշխան
Պիլմարքի էնթրիքներն ֆրանսայի,
Աւստրիոյ և Ռուսիոյ դէմ, Պ. Չէրվէ
յո՛ւրիս կը կրկնէր, «միայն Գերմանիա
չա՛ն ունի ֆրանսայի Անգլիոյ դէմ
կոտորուի մէջ»։ Անգլիոյ քաղաքա-
կանութեան դէմ մաքսովին գերմանա-
կան քաղաքականութեան ինդուստ
մաքսովին է. . . . Եթէ մենք թերեւ
նենք Պիլմարքի ընդդէմ Լծուարայի, մեծ
խեղճութիւն մը ըրած պիտի լինինք
մանաւանդ որ տոով մենք Անգլիոյ ա-
ռիթ տուած պէտի լինինք Պիլմարքի
հետ միախառնելու ընդդէմ մեզ։

Ասկէ զատ, մեր պատմութիւնն ի
ձեռքին, կը տեսնենք թէ ֆրանսա չը
կրնար միեւնոյն ժամանակ թէ Գեր-
մանիոյ և թէ Անգլիոյ հակառակու-
թիւնն առնելու իրեն դէմ զէմ ազատ
և զօրաւոր լինելու համար ֆրանսան
պարտի հանդիսով զգայ ինքզինքն ծո-
վի կողմէն, թէ ֆրանսայի համար ա-
ռիթ զիւրին է Անգլիան Ռուսիոյ մո-
տեցնել քան որչափ զիւրին չէր Գեր-
մանիա Իտալիան Աւստրիոյ մերձեցնել։

Կզգացուի թէ Պ. Տէշանէի ալ ներ-
քին և զազանի նախադասութիւնն
ալ զէպի այս քաղաքականութիւնը կը
հակի։ Այս մեծ քաղաքականութիւնը
արդէն շատ հին է։ Հենրիկոս Գ.
Ռիշելիէօ (հիմնադիր Ակադեմիային),
Մագարէն, Դուազէօյ նոյն քաղաքա-
կանութեան հետեւեցան, զոր յետոյ
գործ դրաւ Պիլմարքի ինդուստ Գեր-
մանիոյ, այս քաղաքականութիւնը որ
կը կայանայ Եւրոպայի տիրելով աշ-
խարհի տիրելու մէջ, իրեն կը թուի
թէ առիթ պէտք է ուղղորդութիւնն
դրաւ և պետական անձանց։

* * *

ԵԼԵԲՏՐԱԿԱՆ ՆԱԽԵՐԸ ԱԷՆ ՊԵՏԻ ՎՐԱՅ

1900ի ցուցահանդէսին առթիւ Բա-
րիկի Սէն գետին վրայ ելքատակա-
նութեամբ շարժող նաեւ պիտի լի-
նին, որոնք զարնան առաջին օրէն
սկսեալ պիտի սկսին երթնելով զետիւն
վրայ։

Այս ելքատական նաեւ հարիւն
է Պ. ֆիլաքա ֆրանսացի անուանի «էն-
թէնըրը»։ Հակառակ նաեւ չքիզու-
թեան և արագութեան, անոնցով
ճանապարհորդելու դիւրութիւնն պի-
տի ունենան բոլոր ճանապարհորդ-
ներն, վասնզի, անցող դարձի գինը շատ
ածան պիտի լինի և ամենուրեք քա-
կին մատչելի։ Այս նոր նաեւրու մէկ
առաւելութիւնն ալ այն է որ կրնայ
հարիւրաւոր քիլոմէթր տեղ երթալ առ-
անց զազրիւն և միայն մէկ հոգիի
առաջնորդութեամբ, ոչ ձայն կը հա-
նէ և ոչ ալ մոխր։ Սէնի եղբորը
Անքէրի մէջ հաստատուած ելքատա-
կանութեան գործարան մը, անոնց
պիտի հայթայթէ պէտք եղած ելքա-
տրականութիւնը։

Այս շուրջն քոլորովին նոր և բոլոր-
ովին ֆրանսական է. Եւրոպայի և
ոչ մէկ երկրին մէջ այսպիսի ձեռնարկ
մը եղած է. Եթէ այդ գործն իրմէ
սպասուած հետեւանքն տայ, մեծ յե-
ղափոխութիւն մը առաջ պիտի բերէ
զետի նաւարկութեանց մէջ։

Ա. Սեւի և Մ. Դալիք-Բեկ

ԶՊԱՆԵԱՆԻՆ ԱՊՏԱԿԸ

ԻՆՁՈՎ ՄԱՐՏԵԼՈՒ Է

Շարժումն ընթացողները Զոպան-
եանին դէմ եղած անիրաւ յարձակու-
մէն կը և լիք գրադարութիւններն
զիսեն, ինչպէս նաեւ ի հարկէ կար-
գուցին վերջին «Անահիտ»ը որուն մէջ
գրուած էր Սոլովանին կենաց իմում
բաժակաճառին նկարագրութիւնը։

Ես երբոր կարգացի, կեցած տեղ-
կարմրեցայ, կարծելով թէ «Շարժում»ի
խմբագիրը ես էի։

Մէկէն «Խափեցայ, և երբ «Շար-
ժում»ի մարդ մտնող խմբագիրը երե-
ւակայութեանս առջեւ եկաւ, ո զեցի
իր այս վերջնականապէս կրած բարո-
յական անկումին համար ցաւակցու-
թիւնս յայտնել, կարծելով թէ ինք
ալ իր սխալը հասկցած ըլլալով ներո-
զութիւն պիտի խնդրէր. բայց հակա-
ռակը եղաւ. իր ըրածէն շատ գոն ցու-
ցուց ինքզինքը. ըսաւ զու չես հասկը-
նար և կամաց մը ականջիս ի վար
հետեւեալ խօսքերը փոխաց. չէ մի
որ զրանք Դաշնակցական չին. ուրիշ
անոնց դէմ ամեն տեսակ զէնք գոր-
ծածիւր ներքին է, ըստ մեր ծրագրի.
և ևս միշտ այս քաղաքականութիւնը
չարունակողը պիտի ըլլաւ, եթէ մի-
շտ իսկ Դաշնակցութեան անհաճոյ ըլ-
լաւ իսկ։

«Շարժում»ի ընթացողներ, մինչեւ
երբ մտիկ պիտի ընէք Դաշնակցու-
թեան այս շփացած տղան. ալ կոչի-
կէն շատ վեր ելած է. ձեռքէք իր
կենդանի մեռեալ յիշատակարանովը
միտիարուի։

Արամ Բազարաւ

22 Յունվար, Ռուսնաք

ԼՐԱՔԱՂ

Վրանայ Որբանոցին տնօրէն
տօքթ. Բէյնօլտա. նոյն նախնա-
գին մէջ տիրող թշուառութեան
նկատմամբ զրուած է որ գիւղացի-
ներուն ամեն միջոցը ուղարկած է.
եթէ երբէք օգնութիւն չը հասնի
ուրիշ բան չը մնար ընելիք կամ
սովորած մեռնիլ և կամ մահմե.
տակուն ըլլալ. իսկ եթէ կորելի
ըլլայ՝ երկրէն փախչի։

— Անդրիայի կանանց Հայկա-
կան նպաստամատոց յանձնաժո-
ղովը, հակառակ անգլիական ժո-
ղովուրդին թրանսպորտ պատե-
րազմով զբաղած վիճակին, նոր
կոչ մըն ալ ըրեր է ի նպաստ հոյ
սովորակներուն։ Յանձնաժողովը կը
յուսայ զոնէ տիշտի նպաստ մը
ձեռք բերել, որով կարելի ըլլայ
տօքթ. Բէյնօլտի որբանոցը պա-
հել, ուր 500 տղաք կը պոստպա-
լուին. և մինչեւ նոր հանձնքի ա-
տենը շարունակել արուեստանոց-
ները։

— Ի նպաստ սովորակներու Պոլ-
սոյ մէջ կատարուած հանգանա-
կութեան արդիւնքը մինչեւ ցարդ
եղած է 65,609 զրուշ։

— Պատրիարքին մէկ դիմումին
համաձայն, ծխախոտի աճիկի
Պոլսոյ վարչութիւնը յանձն առ-
ուի է ամեն ամիս 1500 բաքէթ
ծխախոտ նուրիւ Ազգ. հիւան-
դանոցին։

— Պոլսոյ հայերէն «Ծողիկ»
թերթը տպագրական տեսչու-
թեան կողմէ, անպայման կերպով
գաղտնիքն դատապարտուած է։

ԱԶԴ

Գլխի Տարման գիւղէն, վեց
տարիէ ի վեր Ամերիկա գտնուող
Քարգիս Տէր Յովհաննէսեանի և
ըլլաւ գիտցողներէն՝ կը խնդրուի
լուր տալ Սիւրիոյ Մարտիրոս
Տէր Յովհաննէսեանի (Պուլկարիա)։

— ❀ —

ԻՐԱՌՈՒՆՔԻ ՊԱՏՄԱՐԱՆՆԵՐ

Տ. Մ. Ղ. Սօֆիա — Պ. քաղաքի մէջ
28 սնտուկ Դաշնակցութեան գոյքե-
րուն արժանի գնով ծախուիլ ու դրա-
մը մի քանի խաչագողներու կողմէ
անցնիլը ճամարտութիւն է, զոր իրենք
ալ կը խոստովանին։

Այսպիսի բացատրութիւն կը բաւէ
կարծեմ ձեր հետաքրքրութիւնը գո-
հացնելու. եթէ աւելին կուզէք հաս-
կընալ Դաշնակցութեան Պալքանեան
դժբախտի ներկայացուցչին զինեցէք։

— Տ. Ս. Յ. Դանեա — Երգաւարձ ար-
դէն զրկուած է. իսկ ձեր ուղած ուս-
մանական օրացոյցը այս տարի չի
տպուեցաւ. ուստի ձեր հին հաշիւն
զրոյւած է։

— Տ. Ս. Մ. Գէօտաէնէ — Երգարան-
ներուն փոխարէնը 3 ֆրանք զրկեցէք
«մանտաթ»ով մը, անմիջապէս կըս-
տանաք զրքերն։

— Տ. Յ. Կ. Պուքրէշ — Միայն 10 ֆր.
կը պարտիք յանձնեցէք մեր գործա-
կատար Տ. Գ. Փ. Ի. Նոյնը կը խնդրուի
Պալքէշի մեր ուրիշ բաժանորդներէն.
որոնք մեզ պարտք ունին։

ԹԱՏԵՐ. ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Ի Ն Պ Ա Ս Տ

ԱԶԳ. ՎԱՐՉԱՐԱՆՆԵՐ

Ի նպաստ Ազգային երկսեռ վարժա-
րանաց «Վարժերն Հովուարդ» ողբեր-
գութիւնը պիտի ներկայացուի, յառա-
ջիկայ հինգշաբթի գիշեր, 3 փետրվար,
Թատրոն Սանթրալի մէջ։

Հոգաբարձութիւնս լիայոյս է որ քա-
ղաքիս արդոյ հասարակութիւնը պիտի
փութայ իր օժանդակութեամբ սատա-
րել սոյն ներկայացման յաջողութեան
համար, յօգուտ սղգին աղքատ ման-
կանաց կրթութեան վսեմ գործին։

Ի զիմաց Ազգ. երկսեռ վար-
ժարանաց հոգաբարձութեան։
Վան Ասենադպիր Ասենապէտ
Դ. ԱՒԱԳԵԱՆ Յ. Մ. ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ
1 Փետրուար, Վառնա

ՊԱՏՄԱՐԱՆ ԱԶԴ

— ❀ —

Խորհուրդս նկատելով որ հար-
սանիքի, թաղման, մկրտութեան
և այլ ամեն Ազգային թաղակա-
նութեան վերաբերեալ գործառ-
նութեանց ապառիկի գրութիւնը
ազգային գործոց կանոնաւոր ըն-
թացքին արգելք կը լինին, որո-
շեց ասկէ վերջ խորհրդոյս հետք
լալիք գործառնութիւնը առանց
քացառութեան կանխիկ վճարմամբ
լինին։

Ի դիմաց թաղական խորհրդոյ
Առնադպիր Առնադպետ
Ս. ԳԱՐԻԲԵԼԱՆ Յ. Մ. ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

ԱԶԴ

Ազարեա Մկրեան, վաղմի փակեղա
գործ, պատիւ ունի ծանուցանելու
Գեր. եկեղեցականաց, որ իր բնա-
կութեան ֆիւրկէ հաստատած ըլլալով
պիտի պատրաստէ ընտիր թաղէ և
ասուէ զլիարկներ, պատարագի զգեստ-
ներ և թագեր. յանձնարարութիւնը
հետեւեալ հասցէին։

Ազարեա Մկրեան, Ֆիւրկէ։

ՄԱՆՈՒՅ ՓԱՅՄ ՎԵ ՌԻՉԱ ՊԵՅ

— 0 —

Տամատ Մարմատ փառանքն ժեօն թիւրք ընկերներն Մեշկերէրին մուհարրիւր մէշնուր Ահմէտ Ռիզա պէյէ խիթապէն հազարը մէքթուպըն աշնէն թէրէմէսի տիր:

«Սահման Ռիզա պէյէ:
«Վաթանըմը իշխան տէվաթի օլաւազ կէսթէրմէքտէ օլաղըմըմ ճիտտի խըզմէթէրմէն աօլալը, ու մուս Օսմանլարըն սիպէ նէ աէրէճէ միննէթտար գալաղըմըն պէյանա հաճէթ հօգ սըրը:
«Ճան չէթիւմէքտէ օլան Օսմանլը էհալիսինէ հէնի պիր էօմիւր թէրթիւլ իթմէք մագսաթը իլէ քէնտինիլի վէտա իթմէնիլ զայէթ պէյիւք գըյմէթինիլ օլաղըմէն իսպաթ սըր: էթրաֆընը սարմը օլան հիսապըղ միւշթիւլաթ իշխանէ սիլին գասար ֆէտաքէսար վէ հիւրէթլի օլմագ հէր աւամ իշխան տէկլլ տիր:
«Հաղիգաթը տահա գիյատէ մէյուտանա գոյմագ իշխան, թիւրքիւնըն հէման պիր աըրտան պէրու սիլին կիպի պիրիսի կէօրմէմը օլաղըմէն իլալէ իտէրիմ: էկէր Սթանպուլա, պա խուսուս Սուլթանըն հանընա սիլին կիպի հաղիգաթ վէ տալէթէ միւշթիւլա քիմնէր պուլունա իտի, տէօլլէթին իւղէրինէ պու գասար ֆէլթէթ, վէ սէֆիլիկին հիւճիւմինէ սէպէպ վէ մէյուտան գալմագ իտի:
«Փագաթ, հաթֆ, հէման պիր իշխան էհալլ էօլիւ հալինէ կէլմըն տիր: վէ տօլմագ գարկալարա հէմ օլմուշ տիր: Կէօղէրի կէօրմէք իշխան տէկլլ տիր: գուլաղըմը վար իքէն, իշիթմէլ, վէ տիրի սէօլլէմէլէ հիւք օլմուշ տիր:
«Իշթէ նիշին պիգիւքի կիպի պէօլիւք պիր միլլէթ, Սպաիւլ-Համիտ կիպի նէ գասար գալիմ օ գասար տաճահիլ պիր աւամըն ընէնէսինին ալթընտա էգլիմէքտէ տիր:
«Ինսանիլէթ խըզմէթ իթմէք ալթընտա պուլունան հիւքիւմէթէր պու պաթսըղ էհալլէ պիր կէօնա հարաթը իթմէթիւքտէն պալգա, աքսիսի օլարադ օնը տահա գիյատէ իսարապ իթմէկէ գայրէթ իտիօրլար:
«Շայէթ պու հիւքիւմէթէր ինսանիլէթ նամընա ճիտտէն տալրանա իտիլէր, չի պէսիլ պու հայէ կիրիֆթար օլմաճադ իտիլ: Ճիվարըմը գասար պուլունան միլլէթէր պու միլիօնլանա ճա ինսանլարըն տալկալար իշխանէ չապալանուպ հիւղմէքտէ օլաղըմըն սէր իտիօրլար, վէ պուլունան հաղը իտուպ քէյֆիլէնիօրլար: պիր թէաթրօ պուլունա կիպի:
«Օ հալտէ իմտատը նէրէսէն ումալըմ:
«Հէֆի հիւրէթէր քէտէրի օլաղըմէն տան մէճպուրըմ սէօլլէմէյէթի, իշինտէ հիւղտիկիլիլ ֆէլաթէթտէն անաճաղ պիլ քէնտի քէնտիլիլի գուրթաւա պիլիլիլ:
«Օ հալտէ իմիտսիլ օլմալըմ, էլ էլէ վէրրէք չալըլալըմ: Սահիլի սէլամէթ կէճիւմէլէքտէ տիր պիլէ կէօրիւն մէկէ:»
Տամատ Մարմատ փառանքն
Բարիկ 25 դեկ. 1900
Կրանս-Օթէլ (Մէշկերէր)

ԹԻԻՐԲԻԱ ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

Ռօմատաքի թրիպունա կաղէթապըն Սթանպուլտան աթիտէքի հալաթիսի վէրիլիլ տիր:
«Սուլթան 1900 սէրկիլի ումուսինտէ Բարիկէ կիտէճէք տիր մայէթինտէ պիր չօք քիշիլէր իլէ. վէլիւհա Մէհմէտ Սէլիմ է-

Փէնտի իլէ մախտուլտընտան իրէնա Մէհմէտ Պիւրհան-էտ. տին էֆէնտի Սուլթան իլէ պէրապէր պուլունաճաղար:»
«Սուլթան էվլէլ Պէրլինտէն կէշէրէք Ալմանիա իմրէրաթօրընա իտտէի զիյարէթ իտէճէք:
Պիլ պու հալաթիսին իսթիհա իշխան հալըմըն պիր հալան օլմաւընը մէմուլ իտէրիլ. զիրա Սուլթան քէնտի իփայթաթիլընտա պիլէ սարալտան տըլարը աթըմ աթ. մաղա գօրգար իքէն պէյլէ պիր հօլմուլըմա ճէսարէթ իտէմէլ:
— Սթանպուլտան 9 փետր. թա. իրիսի իլէ վէրիլէն պիր թէլէկրա. ֆա նաղարէն, կէշէրիլէրտէ պիր չօք լուսլար թէլէֆ իթմէք թէօհ. մէթի իլէ Մահմէդնիստա թէվ. քըֆ օլունուպ հապա օլունան 31 պուլկարլարըն. ֆամիլիալարը վէ էվլաթարը թարաֆընտան Եըլաղ Սարալընա պիր թէլէկրաֆ վէ. իրիլիլ, վէ պունըն իւղէրինէ մահպուս պուլկարլար հապտան չըգմըլար տըր:
— Իլմիրին Ալտըն սանճաղըն. տա պու կիւնէրտէ տըլալ կիւնէշ գարնաթըտան սօնկրա, կէօկտէն զայէթ փարազ վէ ըլըղը պէսիւմէք պիր թաշ տիւշ. միւշ տիր: Պու կիպի պիր թաշ տա պունտան պիր գաշ ալ էվլէթէթար իլմիր լիմանընա տիւշ. միւշ իտի:

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻՅԷ

Մըլըրտա պուլունան Եունան. լըլար Ճէնուպի Աֆրիկա մուհա. ըէպէսինտէ հարալտանն ինկիլիլ ասթըրլէրի իւշին 2000 ինկիլիլ լիւսը իտնէ թօփլալալ Լօնտա չէհիր էմինինէ կէօնտէրիլէր տիր:
— «Յրանքիթըմէր Ձայթունկ» կաղէթաթընը պէյանընա նաղալէն, Ռուս հիւքիւմէթի Յրան. սատան հէնիտէն 15 միլիօն իսթիլըմը իթմիլ տիր:
— Ալմանիա իմրէրաթօրըն էօնիւմիլտէքի ալըրիլ ալընտա Ռօմայա կիտէճէկի ըէսմէն պիլտի. ըրիլիլտիր:
— Հինտիստանտա հիւքմ իտէն քըթըք սէպէպի իլէ, հիւքիւմէթ տէն հիվիլէ իտնէ ալան ահալի. նին մըգտաթը 3,750,000 քիշիլէ պալիլ օլույօր:
— Քէզա Հինտիստանըն Պօմպայ չէհիրտէ, Ղիւքմ իտէն հու. մուրճադ հաթալըղընտան, կիւն. տէ 392 քիշիլ էօլմէքտէ իմիլ:
— Իւշ-Բունար քէօյիլտէ Պուլկար քէօյիլէր պիր մէսէլէտէն տօլալ իքի ֆըրգայա ալըրալադ գարըլըլը թալար իլէ վուրուշ. մուշար տըր: Մահալի բօլիս միւ. տալիլէ իտէմէյուպ պիր թարաֆ. տա հալընը տուրմուշ, վէ քէօյ. տէ պու մէսէլէյէ նիհայէթ վէր. մէք իշին տաքէր կէլուպ միւտա. իլէլէ իթմիլ տիր:
— Պունտան 10-12 կիւն էվլէլ

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻՅԷ

Մըլըրտա պուլունան Եունան. լըլար Ճէնուպի Աֆրիկա մուհա. ըէպէսինտէ հարալտանն ինկիլիլ ասթըրլէրի իւշին 2000 ինկիլիլ լիւսը իտնէ թօփլալալ Լօնտա չէհիր էմինինէ կէօնտէրիլէր տիր:
— «Յրանքիթըմէր Ձայթունկ» կաղէթաթընը պէյանընա նաղալէն, Ռուս հիւքիւմէթի Յրան. սատան հէնիտէն 15 միլիօն իսթիլըմը իթմիլ տիր:
— Ալմանիա իմրէրաթօրըն էօնիւմիլտէքի ալըրիլ ալընտա Ռօմայա կիտէճէկի ըէսմէն պիլտի. ըրիլիլտիր:
— Հինտիստանտա հիւքմ իտէն քըթըք սէպէպի իլէ, հիւքիւմէթ տէն հիվիլէ իտնէ ալան ահալի. նին մըգտաթը 3,750,000 քիշիլէ պալիլ օլույօր:
— Քէզա Հինտիստանըն Պօմպայ չէհիրտէ, Ղիւքմ իտէն հու. մուրճադ հաթալըղընտան, կիւն. տէ 392 քիշիլ էօլմէքտէ իմիլ:
— Իւշ-Բունար քէօյիլտէ Պուլկար քէօյիլէր պիր մէսէլէտէն տօլալ իքի ֆըրգայա ալըրալադ գարըլըլը թալար իլէ վուրուշ. մուշար տըր: Մահալի բօլիս միւ. տալիլէ իտէմէյուպ պիր թարաֆ. տա հալընը տուրմուշ, վէ քէօյ. տէ պու մէսէլէյէ նիհայէթ վէր. մէք իշին տաքէր կէլուպ միւտա. իլէլէ իթմիլ տիր:
— Պունտան 10-12 կիւն էվլէլ

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻՅԷ

Մըլըրտա պուլունան Եունան. լըլար Ճէնուպի Աֆրիկա մուհա. ըէպէսինտէ հարալտանն ինկիլիլ ասթըրլէրի իւշին 2000 ինկիլիլ լիւսը իտնէ թօփլալալ Լօնտա չէհիր էմինինէ կէօնտէրիլէր տիր:
— «Յրանքիթըմէր Ձայթունկ» կաղէթաթընը պէյանընա նաղալէն, Ռուս հիւքիւմէթի Յրան. սատան հէնիտէն 15 միլիօն իսթիլըմը իթմիլ տիր:
— Ալմանիա իմրէրաթօրըն էօնիւմիլտէքի ալըրիլ ալընտա Ռօմայա կիտէճէկի ըէսմէն պիլտի. ըրիլիլտիր:
— Հինտիստանտա հիւքմ իտէն քըթըք սէպէպի իլէ, հիւքիւմէթ տէն հիվիլէ իտնէ ալան ահալի. նին մըգտաթը 3,750,000 քիշիլէ պալիլ օլույօր:
— Քէզա Հինտիստանըն Պօմպայ չէհիրտէ, Ղիւքմ իտէն հու. մուրճադ հաթալըղընտան, կիւն. տէ 392 քիշիլ էօլմէքտէ իմիլ:
— Իւշ-Բունար քէօյիլտէ Պուլկար քէօյիլէր պիր մէսէլէտէն տօլալ իքի ֆըրգայա ալըրալադ գարըլըլը թալար իլէ վուրուշ. մուշար տըր: Մահալի բօլիս միւ. տալիլէ իտէմէյուպ պիր թարաֆ. տա հալընը տուրմուշ, վէ քէօյ. տէ պու մէսէլէյէ նիհայէթ վէր. մէք իշին տաքէր կէլուպ միւտա. իլէլէ իթմիլ տիր:
— Պունտան 10-12 կիւն էվլէլ

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻՅԷ

Մըլըրտա պուլունան Եունան. լըլար Ճէնուպի Աֆրիկա մուհա. ըէպէսինտէ հարալտանն ինկիլիլ ասթըրլէրի իւշին 2000 ինկիլիլ լիւսը իտնէ թօփլալալ Լօնտա չէհիր էմինինէ կէօնտէրիլէր տիր:
— «Յրանքիթըմէր Ձայթունկ» կաղէթաթընը պէյանընա նաղալէն, Ռուս հիւքիւմէթի Յրան. սատան հէնիտէն 15 միլիօն իսթիլըմը իթմիլ տիր:
— Ալմանիա իմրէրաթօրըն էօնիւմիլտէքի ալըրիլ ալընտա Ռօմայա կիտէճէկի ըէսմէն պիլտի. ըրիլիլտիր:
— Հինտիստանտա հիւքմ իտէն քըթըք սէպէպի իլէ, հիւքիւմէթ տէն հիվիլէ իտնէ ալան ահալի. նին մըգտաթը 3,750,000 քիշիլէ պալիլ օլույօր:
— Քէզա Հինտիստանըն Պօմպայ չէհիրտէ, Ղիւքմ իտէն հու. մուրճադ հաթալըղընտան, կիւն. տէ 392 քիշիլ էօլմէքտէ իմիլ:
— Իւշ-Բունար քէօյիլտէ Պուլկար քէօյիլէր պիր մէսէլէտէն տօլալ իքի ֆըրգայա ալըրալադ գարըլըլը թալար իլէ վուրուշ. մուշար տըր: Մահալի բօլիս միւ. տալիլէ իտէմէյուպ պիր թարաֆ. տա հալընը տուրմուշ, վէ քէօյ. տէ պու մէսէլէյէ նիհայէթ վէր. մէք իշին տաքէր կէլուպ միւտա. իլէլէ իթմիլ տիր:
— Պունտան 10-12 կիւն էվլէլ

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻՅԷ

Մըլըրտա պուլունան Եունան. լըլար Ճէնուպի Աֆրիկա մուհա. ըէպէսինտէ հարալտանն ինկիլիլ ասթըրլէրի իւշին 2000 ինկիլիլ լիւսը իտնէ թօփլալալ Լօնտա չէհիր էմինինէ կէօնտէրիլէր տիր:
— «Յրանքիթըմէր Ձայթունկ» կաղէթաթընը պէյանընա նաղալէն, Ռուս հիւքիւմէթի Յրան. սատան հէնիտէն 15 միլիօն իսթիլըմը իթմիլ տիր:
— Ալմանիա իմրէրաթօրըն էօնիւմիլտէքի ալըրիլ ալընտա Ռօմայա կիտէճէկի ըէսմէն պիլտի. ըրիլիլտիր:
— Հինտիստանտա հիւքմ իտէն քըթըք սէպէպի իլէ, հիւքիւմէթ տէն հիվիլէ իտնէ ալան ահալի. նին մըգտաթը 3,750,000 քիշիլէ պալիլ օլույօր:
— Քէզա Հինտիստանըն Պօմպայ չէհիրտէ, Ղիւքմ իտէն հու. մուրճադ հաթալըղընտան, կիւն. տէ 392 քիշիլ էօլմէքտէ իմիլ:
— Իւշ-Բունար քէօյիլտէ Պուլկար քէօյիլէր պիր մէսէլէտէն տօլալ իքի ֆըրգայա ալըրալադ գարըլըլը թալար իլէ վուրուշ. մուշար տըր: Մահալի բօլիս միւ. տալիլէ իտէմէյուպ պիր թարաֆ. տա հալընը տուրմուշ, վէ քէօյ. տէ պու մէսէլէյէ նիհայէթ վէր. մէք իշին տաքէր կէլուպ միւտա. իլէլէ իթմիլ տիր:
— Պունտան 10-12 կիւն էվլէլ

Մըլըրտա պուլունան Եունան. լըլար Ճէնուպի Աֆրիկա մուհա. ըէպէսինտէ հարալտանն ինկիլիլ ասթըրլէրի իւշին 2000 ինկիլիլ լիւսը իտնէ թօփլալալ Լօնտա չէհիր էմինինէ կէօնտէրիլէր տիր:
— «Յրանքիթըմէր Ձայթունկ» կաղէթաթընը պէյանընա նաղալէն, Ռուս հիւքիւմէթի Յրան. սատան հէնիտէն 15 միլիօն իսթիլըմը իթմիլ տիր:
— Ալմանիա իմրէրաթօրըն էօնիւմիլտէքի ալըրիլ ալընտա Ռօմայա կիտէճէկի ըէսմէն պիլտի. ըրիլիլտիր:
— Հինտիստանտա հիւքմ իտէն քըթըք սէպէպի իլէ, հիւքիւմէթ տէն հիվիլէ իտնէ ալան ահալի. նին մըգտաթը 3,750,000 քիշիլէ պալիլ օլույօր:
— Քէզա Հինտիստանըն Պօմպայ չէհիրտէ, Ղիւքմ իտէն հու. մուրճադ հաթալըղընտան, կիւն. տէ 392 քիշիլ էօլմէքտէ իմիլ:
— Իւշ-Բունար քէօյիլտէ Պուլկար քէօյիլէր պիր մէսէլէտէն տօլալ իքի ֆըրգայա ալըրալադ գարըլըլը թալար իլէ վուրուշ. մուշար տըր: Մահալի բօլիս միւ. տալիլէ իտէմէյուպ պիր թարաֆ. տա հալընը տուրմուշ, վէ քէօյ. տէ պու մէսէլէյէ նիհայէթ վէր. մէք իշին տաքէր կէլուպ միւտա. իլէլէ իթմիլ տիր:
— Պունտան 10-12 կիւն էվլէլ

Մըլըրտա պուլունան Եունան. լըլար Ճէնուպի Աֆրիկա մուհա. ըէպէսինտէ հարալտանն ինկիլիլ ասթըրլէրի իւշին 2000 ինկիլիլ լիւսը իտնէ թօփլալալ Լօնտա չէհիր էմինինէ կէօնտէրիլէր տիր:
— «Յրանքիթըմէր Ձայթունկ» կաղէթաթընը պէյանընա նաղալէն, Ռուս հիւքիւմէթի Յրան. սատան հէնիտէն 15 միլիօն իսթիլըմը իթմիլ տիր:
— Ալմանիա իմրէրաթօրըն էօնիւմիլտէքի ալըրիլ ալընտա Ռօմայա կիտէճէկի ըէսմէն պիլտի. ըրիլիլտիր:
— Հինտիստանտա հիւքմ իտէն քըթըք սէպէպի իլէ, հիւքիւմէթ տէն հիվիլէ իտնէ ալան ահալի. նին մըգտաթը 3,750,000 քիշիլէ պալիլ օլույօր:
— Քէզա Հինտիստանըն Պօմպայ չէհիրտէ, Ղիւքմ իտէն հու. մուրճադ հաթալըղընտան, կիւն. տէ 392 քիշիլ էօլմէքտէ իմիլ:
— Իւշ-Բունար քէօյիլտէ Պուլկար քէօյիլէր պիր մէսէլէտէն տօլալ իքի ֆըրգայա ալըրալադ գարըլըլը թալար իլէ վուրուշ. մուշար տըր: Մահալի բօլիս միւ. տալիլէ իտէմէյուպ պիր թարաֆ. տա հալընը տուրմուշ, վէ քէօյ. տէ պու մէսէլէյէ նիհայէթ վէր. մէք իշին տաքէր կէլուպ միւտա. իլէլէ իթմիլ տիր:
— Պունտան 10-12 կիւն էվլէլ

Մըլըրտա պուլունան Եունան. լըլար Ճէնուպի Աֆրիկա մուհա. ըէպէսինտէ հարալտանն ինկիլիլ ասթըրլէրի իւշին 2000 ինկիլիլ լիւսը իտնէ թօփլալալ Լօնտա չէհիր էմինինէ կէօնտէրիլէր տիր:
— «Յրանքիթըմէր Ձայթունկ» կաղէթաթընը պէյանընա նաղալէն, Ռուս հիւքիւմէթի Յրան. սատան հէնիտէն 15 միլիօն իսթիլըմը իթմիլ տիր:
— Ալմանիա իմրէրաթօրըն էօնիւմիլտէքի ալըրիլ ալընտա Ռօմայա կիտէճէկի ըէսմէն պիլտի. ըրիլիլտիր:
— Հինտիստանտա հիւքմ իտէն քըթըք սէպէպի իլէ, հիւքիւմէթ տէն հիվիլէ իտնէ ալան ահալի. նին մըգտաթը 3,750,000 քիշիլէ պալիլ օլույօր:
— Քէզա Հինտիստանըն Պօմպայ չէհիրտէ, Ղիւքմ իտէն հու. մուրճադ հաթալըղընտան, կիւն. տէ 392 քիշիլ էօլմէքտէ իմիլ:
— Իւշ-Բունար քէօյիլտէ Պուլկար քէօյիլէր պիր մէսէլէտէն տօլալ իքի ֆըրգայա ալըրալադ գարըլըլը թալար իլէ վուրուշ. մուշար տըր: Մահալի բօլիս միւ. տալիլէ իտէմէյուպ պիր թարաֆ. տա հալընը տուրմուշ, վէ քէօյ. տէ պու մէսէլէյէ նիհայէթ վէր. մէք իշին տաքէր կէլուպ միւտա. իլէլէ իթմիլ տիր:
— Պունտան 10-12 կիւն էվլէլ

Մըլըրտա պուլունան Եունան. լըլար Ճէնուպի Աֆրիկա մուհա. ըէպէսինտէ հարալտանն ինկիլիլ ասթըրլէրի իւշին 2000 ինկիլիլ լիւսը իտնէ թօփլալալ Լօնտա չէհիր էմինինէ կէօնտէրիլէր տիր:
— «Յրանքիթըմէր Ձայթունկ» կաղէթաթընը պէյանընա նաղալէն, Ռուս հիւքիւմէթի Յրան. սատան հէնիտէն 15 միլիօն իսթիլըմը իթմիլ տիր:
— Ալմանիա իմրէրաթօրըն էօնիւմիլտէքի ալըրիլ ալընտա Ռօմայա կիտէճէկի ըէսմէն պիլտի. ըրիլիլտիր:
— Հինտիստանտա հիւքմ իտէն քըթըք սէպէպի իլէ, հիւքիւմէթ տէն հիվիլէ իտնէ ալան ահալի. նին մըգտաթը 3,750,000 քիշիլէ պալիլ օլույօր:
— Քէզա Հինտիստանըն Պօմպայ չէհիրտէ, Ղիւքմ իտէն հու. մուրճադ հաթալըղընտան, կիւն. տէ 392 քիշիլ էօլմէքտէ իմիլ:
— Իւշ-Բունար քէօյիլտէ Պուլկար քէօյիլէր պիր մէսէլէտէն տօլալ իքի ֆըրգայա ալըրալադ գարըլըլը թալար իլէ վուրուշ. մուշար տըր: Մահալի բօլիս միւ. տալիլէ իտէմէյուպ պիր թարաֆ. տա հալընը տուրմուշ, վէ քէօյ. տէ պու մէսէլէյէ նիհայէթ վէր. մէք իշին տաքէր կէլուպ միւտա. իլէլէ իթմիլ տիր:
— Պունտան 10-12 կիւն էվլէլ

Մըլըրտա պուլունան Եունան. լըլար Ճէնուպի Աֆրիկա մուհա. ըէպէսինտէ հարալտանն ինկիլիլ ասթըրլէրի իւշին 2000 ինկիլիլ լիւսը իտնէ թօփլալալ Լօնտա չէհիր էմինինէ կէօնտէրիլէր տիր:
— «Յրանքիթըմէր Ձայթունկ» կաղէթաթընը պէյանընա նաղալէն, Ռուս հիւքիւմէթի Յրան. սատան հէնիտէն 15 միլիօն իսթիլըմը իթմիլ տիր:
— Ալմանիա իմրէրաթօրըն էօնիւմիլտէքի ալըրիլ ալընտա Ռօմայա կիտէճէկի ըէսմէն պիլտի. ըրիլիլտիր:
— Հինտիստանտա հիւքմ իտէն քըթըք սէպէպի իլէ, հիւքիւմէթ տէն հիվիլէ իտնէ ալան ահալի. նին մըգտաթը 3,750,000 քիշիլէ պալիլ օլույօր:
— Քէզա Հինտիստանըն Պօմպայ չէհիրտէ, Ղիւքմ իտէն հու. մուրճադ հաթալըղընտան, կիւն. տէ 392 քիշիլ էօլմէքտէ իմիլ:
— Իւշ-Բունար քէօյիլտէ Պուլկար քէօյիլէր պիր մէսէլէտէն տօլալ իքի ֆըրգայա ալըրալադ գարըլըլը թալար իլէ վուրուշ. մուշար տըր: Մահալի բօլիս միւ. տալիլէ իտէմէյուպ պիր թարաֆ. տա հալընը տուրմուշ, վէ քէօյ. տէ պու մէսէլէյէ նիհայէթ վէր. մէք իշին տաքէր կէլուպ միւտա. իլէլէ իթմիլ տիր:
— Պունտան 10-12 կիւն էվլէլ

Մըլըրտա պուլունան Եունան. լըլար Ճէնուպի Աֆրիկա մուհա. ըէպէսինտէ հարալտանն ինկիլիլ ասթըրլէրի իւշին 2000 ինկիլիլ լիւսը իտնէ թօփլալալ Լօնտա չէհիր էմինինէ կէօնտէրիլէր տիր:
— «Յրանքիթըմէր Ձայթունկ» կաղէթաթընը պէյանընա նաղալէն, Ռուս հիւքիւմէթի Յրան. սատան հէնիտէն 15 միլիօն իսթիլըմը իթմիլ տիր:
— Ալմանիա իմրէրաթօրըն էօնիւմիլտէքի ալըրիլ ալընտա Ռօմայա կիտէճէկի ըէսմէն պիլտի. ըրիլիլտիր:
— Հինտիստանտա հիւքմ իտէն քըթըք սէպէպի իլէ, հիւքիւմէթ տէն հիվիլէ իտնէ ալան ահալի. նին մըգտաթը 3,750,000 քիշիլէ պալիլ օլույօր:
— Քէզա Հինտիստանըն Պօմպայ չէհիրտէ, Ղիւքմ իտէն հու. մուրճադ հաթալըղընտան, կիւն. տէ 392 քիշիլ էօլմէքտէ իմիլ:
— Իւշ-Բունար քէօյիլտէ Պուլկար քէօյիլէր պիր մէսէլէտէն տօլալ իքի ֆըրգայա ալըրալադ գարըլըլը թալար իլէ վուրուշ. մուշար տըր: Մահալի բօլիս միւ. տալիլէ ի